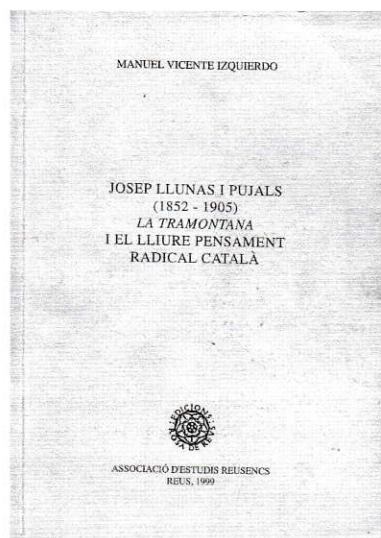

biblioteca

VICENTE IZQUIERDO, Manuel. *Josep Llunas i Pujals (1852-1905) La Tramontana i el lliure pensament radical català*. Reus: Edicions Rosa de Reus, 1999.

Finalment, tenim a les mans la primera monografia sobre un dels més sorprenents personatges de l'anarcosindicalisme català del segle XIX, Josep Llunas i Pujals. Manuel Izquierdo, després de deu anys d'investigació i com a avançament d'una tesi doctoral que encara no ha finalitzat, però que promet obrir uns quants fronts en el debat historiogràfic català sobre l'obrerisme del segle XIX, és l'autor d'aquest primer tast sobre una part de l'obra vital i teòrica (en l'anarquisme una i altra es fonen i es confonen) de Llunas

i Pujals. El llibre se centra, bàsicament, en la biografia del personatge, la importància central per a Izquierdo del lliurepensament dins del panorama de les esquerres de l'època a Catalunya i la seva principal creació, el setmanari anarquista *La Tramontana*.

Llunas va néixer a Reus el 1852, va participar en la creació de l'organització sindical FTE (dins l'AIT) i de la Federació de Treballadors de la Regió Espanyola, així com a secretari de l'Ateneu Català de la Classe Obrera. Ideològicament, com tants altres obrers de l'època va passar del republicanisme federalista a l'anarquisme bakuninista, i va arribar a ser un dels màxims impulsors a l'Estat espanyol del col·lectivisme, alhora que també un teòric brillant, autor d'una obra que demana un estudi en profunditat que encara ningú no ha fet.

Tipògraf de professió, va treballar en mil i un oficis, des de fabricant de sabó fins a cantant, però va ser la seva afició a la lletra impresa el que el va portar a crear un seguit de publicacions que a poc a poc aniran configurant la que seria la seva principal obra: el setmanari *La Tramontana*. Aquesta revista contenia tots els ingredients de les publicacions populars de l'època: anticlericalisme, una crítica social corrosiva i era escrita en català, amb un conjunt de col·laboradors molt ampli que incloïa lliurepensadors, catalanistes, republicans i anarquistes. *La Tramontana* va sortir al carrer des de 1881 fins a 1895 i recollia les aspiracions de Llunas de fer la Revolució a través de l'educació del poble. La publicació va ser prohibida en nom-

brores ocasions i el seu director, empresonat en molt diverses ocasions, l'última durant el procés de Montjuïc, el muntatge policíac orquestrat per acabar amb l'organització obrera anarquista.

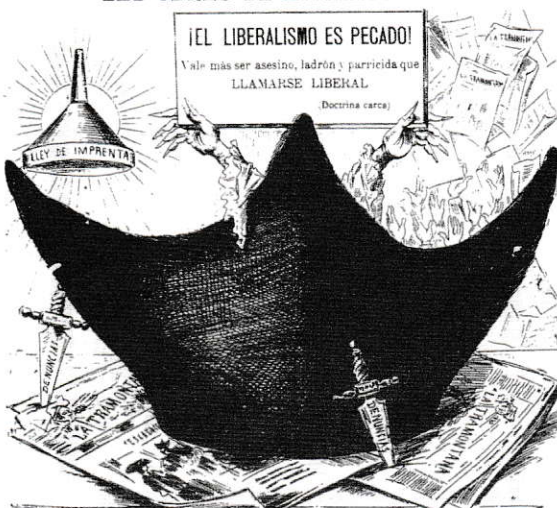
Després d'aquest darrer escarment, Llu-nas va deixar la militància sindical i començà a practicar esport, que en aquells moments era també una forma revolucionària de viure, i va fundar algunes de les primeres publicacions esportives catalanes. Les formes d'acció de què es dotà el moviment obrer català després de la repressió de Montjuïc, molt més violentes i directes, van arraconar gent que com Llu-nas plantejaven un enteniment entre les diferents forces d'esquerra per aconseguir els ideals de l'anarquisme col·lectivista i des d'aleshores la seva obra teòrica es va anar oblidant fins al punt que només, de tant en tant, s'ha reivindicat la figura sense conèixer-se'n les peculiaritats i en alguns casos manipulant algunes característiques concretes de la seva trajectòria que han desdibuixat la resta d'aspectes d'un personatge tan complex com aquest.

El llibre d'Izquierdo obre escletxa en un terreny que mai no ha estat prou explicat ni prou qüestionat i que amb la recuperació de trajectòries vitals com la d'aquest reusenc s'omple de claror, alhora que ajuden a il·luminar parts de la història del segle passat que han estat interessadament desdibuixades i difuminades. L'única objecció que crec que cal fer a l'edició de la Rosa de Reus és la dificultat que pot tenir la gent de fora del nostre entorn geogràfic més immediat per comprar el llibre, tot i que espero que, amb la presentació definitiva de la tesi, Vicente pugui donar-nos una obra encara més completa sobre Llu-nas –tractant temes com les seves teories literària i política que ara només apunta– i situï el personatge en el lloc que li correspon com un dels personatges troncats de l'obrerisme català (anarquista, evidentment) del segle XIX.

JORDI MARTÍ
Priorat

LAS OBRAS DE MISERICORDIA

Tal com las practican los reusinos d'avuy
La Tramontana, núm. 484, 7 - 11 - 1890.

CERTAMEN SOCIALISTA DE REUS

La Manifestació obrera; lo balcó del Centre d'Amichs; y l'acte de la distribució dels premis